

Pressmaterial Abilify och bipolär sjukdom typ I

Vad är bipolär sjukdom?

Bipolär sjukdom (manodepressivitet) är en sjukdom som drabbar över en procent av befolkningen runt om i världen. Så många som 2,4 miljoner människor i Europa lider av den. Sjukdomen kännetecknas av kraftiga växlingar i humöret. Den sjuke pendlar mellan två ytterligheter i stämningssläget, depression (sänkt stämningssläge) och mani (förhöjt stämningssläge). Bipolär sjukdom med sina extremt skiftande stämningsslägen är något helt annat än de vanliga humörsvägningar som alla kan känna emellanåt och påverkar starkt personens förmåga att fungera, koncentrera sig och upprätthålla sina relationer. Sjukdomsförloppet vid bipolär sjukdom kan skilja sig mycket åt mellan olika personer och kan också förändras med tiden.

Man skiljer mellan två typer av bipolär sjukdom, typ I och typ II. Typ I kännetecknas av en eller flera kraftiga manier (ibland med inslag av psykotiska symptom) eller av så kallade blandepisoder med både maniska och depressiva tillstånd samtidigt. Typ II karakteriseras av en eller flera allvarliga depressioner som följs åt av minst en hypomani, en lindrigare form av mani med endast lättare överaktivitet.

Hur upplevs bipolär sjukdom?

Precis som det är stor skillnad mellan nedstämdhet och depression är det viktigt att skilja på mani och vanlig upprymdhet. Vid depression är det vanligt att man känner sig apatisk och djupt bedrövad, är hämmad i mimik och tal, har dåligt självförtroende och får självmordstankar. Den drabbade saknar ork och energi, sover antingen för mycket eller har tvärtom sömnproblem, har minnes-, besluts- och koncentrationssvårigheter samt ändrad matlust. Under de maniska perioderna är upplevelserna och beteendet rakt motsatta, man präglas av handlingskraft och livslust. De vanligaste symptomen vid mani är känsla av stark upprymdhet, men också aggression och irritabilitet. Man får ökad energi, förhöjd aktivitetsnivå, större kreativitet och självkänsla. Andra symptom vid mani är nedsatt sömnbehov, snabbt och forcerande tal, ohämmat och kritiskt beteende samt impulsivitet. Patienten har ingen kontakt med verkligheten, är mycket svår att samtala med och förstår inte andra människors reaktioner. Om den sjuke är psykotisk kan han eller hon uppleva hallucinationer. Det är vanligt att personer, under sitt maniska skov, genomför ekonomiska affärer eller startar orealistiska projekt, ofta med katastrofala följder för de själva och de närstående.

Varför insjuknar man i bipolär sjukdom?

Sjukdomen är lika vanlig hos män som hos kvinnor, även om kvinnor drabbas oftare än män av de depressiva episoderna. Det är också kvinnor som oftare blir tvångsintagna under de maniska skoven. Sjukdomen börjar vanligen i tonåren, i 15-19 års ålder. Trots att bipolär sjukdom debuterar tidigt tar det i genomsnitt åtta år från patientens första episod till att man ställer diagnos.

Den exakta orsaken till varför vissa människor drabbas av bipolär sjukdom är fortfarande okänd. Man tror att både ärftliga faktorer och miljö har betydelse för utveckling av sjukdomen samt att arvet spelar större roll än vid de flesta andra psykiska sjukdomar. Undersökningar av enäggstvillingar som växer upp i skilda miljöer visar att ärftligheten har avgörande betydelse för om man ska drabbas.

Bipolär sjukdom innebär ökad risk för ytterligare sjukdomar

Studier har visat att patienter med allvarliga psykiska sjukdomar kan dö upp till 30 år tidigare än övriga befolkningen. Den främsta orsaken till detta är samtidigt förekommande sjukdomar. Bipolära patienter har två till fyra gånger större risk att drabbas av hjärt-kärlsjukdomar och upp till fem gånger större risk att drabbas av diabetes jämfört med den övriga befolkningen.

Behandling av bipolär sjukdom

Sjukdomen är livslång, men med hjälp av en tidig diagnos och verksam behandling kan de flesta bipolärt sjuka personer leva ett fullgott och produktivt liv. Diagnosen ställs efter vilka symptom som personen upplever. Om man drabbas av svår mani och inte får behandling kan det leda till att man blir aggressiv, orolig och omdömeslös. Det kan gå så långt att man blir farlig för sig själv och andra. Vid depression finns risk för självmordsförsök och självmord. Därför behöver man ofta få vård på sjukhus, medicin och vara sjukskriven under den tid det tar att tillfriskna.

Många drabbade är aktiva yrkesarbetande som har stort behov av att kunna hålla sin sjukdoms svängningar i schack. Hur man behandlar de depressiva och maniska episoderna beror på symptomens svårighetsgrad. Vid behandling av bipolär sjukdom används framför allt stämningsstabiliserande och episodförebyggande mediciner, atypiska antipsykotiska läkemedel (så kallade andra generationens antipsykotiska läkemedel, samt antidepressiva läkemedel). Behandlingen går i första hand ut på att minska de kraftiga svängningarna i humöret och förebygga återfall.

Vad är Abilify® (aripiprazol)?

Abilify tillhör läkemedelsgruppen atypiska antipsykotiska läkemedel och används för att behandla och förebygga maniska episoder vid bipolär sjukdom typ I. Abilify har sedan 2004 varit godkänd för behandling av en annan psykisk sjukdom, schizofreni. Godkännandet att använda läkemedlet för behandling av bipolär sjukdom typ I kom 2008 och innebär en ny behandlingsmöjlighet och ett välbehövligt nytt alternativ för en stor patientgrupp.

Abilify har en unik verkningsmekanism som skiljer sig från andra antipsykotiska läkemedel. Läkemedlet verkar genom att dämpa aktiviteten av dopamin i hjärnan om den är för hög, och öka aktiviteten om den är för låg. På motsvarande sätt blockeras eller stimuleras receptorer (mottagare) som tar emot den andra signalsubstansen, serotonin. Forskningen har kopplat obalans i dessa viktiga signalsubstanser till bland annat schizofreni och bipolär sjukdom. Dessutom är Abilify ett bra preparat ur metabolisk synvinkel med liten risk för viktuppgång och andra kroppsliga biverkningar associerade med ökad risk för diabetes och hjärtkärlsjukdomar.

Flera studier har bekräftat effekten och säkerheten av Abilify vid bipolär sjukdom typ I (och schizofreni) samt visat att läkemedlet tolereras bra av patienterna. Abilify som enskild behandling har visat sig ha likvärdig effekt som de vanligt använda stämningsstabiliserande preparat (t ex litium och valproat). Dessutom är Abilify, i kombination med litium och valproat, en effektivt och välolererad behandling för patienter som inte får tillräckligt bra effekt av enbart stämningsstabiliserare.

Om Bristol-Myers Squibb

Bristol-Myers Squibb är ett globalt bioteknologiskt läkemedelsföretag som verkar för att förlänga och förbättra liv genom att förse många, ofta svårt sjuka, patienter med effektiva läkemedel. Varje år investerar vi cirka 20 miljarder kronor i forskning och utveckling inom en rad områden med stora medicinska behov. www.bms.se

Kontakta oss

Jörgen Palm, specialistläkare, medicinskt vetenskaplig rådgivare, Bristol-Myers Squibb, 070-233 4674, jorgen.palm@bms.com

Theresia Bredenwall, kommunikationschef, Bristol-Myers Squibb, 08-704 71 78, theresia.bredenwall@bms.com

Källor:

Sjukvårdsrådgivningen, Netdoktor

2008-06-12